

Een archeologische begeleiding (AB) bij de aanleg van een schoonwaterriool in de Generaal Foulkesweg te Wageningen (Gld.)

M. Essink

ARC-Rapporten 2003-42

Groningen
6 november 2003
ISSN 1574-6887

1 Inleiding

1.1 Objectgegevens

ARC-Projectcode	2003/145
Provincie	Gelderland
Gemeente	Wageningen
Plaats	Wageningen
Toponiem	Generaal Foulkesweg
Kaartblad	39F
Coördinaten	174.370/442.120
Periode	–
Type object	–
Type bodem	Grof zand
Geomorfologie	Stuwwal

1.2 Aanleiding van het onderzoek

De aanleiding voor deze archeologische begeleiding is de aanleg van een schoonwaterriool in het deel van de Generaal Foulkesweg tussen het 5 Mei Plein en de Otto van Gelreweg, vlakbij het oude stadscentrum van Wageningen. Aangezien door de aanleg van het nieuwe riool de bodem tot een maximale diepte van 265 cm beneden maaiveld verstoord zal worden, heeft de gemeente Wageningen Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) opdracht gegeven om de graafwerkzaamheden archeologisch te begeleiden. Deze bouwbegeleiding is uitgevoerd op donderdag 28 en vrijdag 29 augustus 2003 door mw. drs. M. Essink en mw. drs. H. Halıcı.

1.3 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is gelegen nabij het centrum van Wageningen (zie afb. 1) en betreft de Generaal Foulkesweg tussen het 5 Mei Plein en de Otto van Gelreweg (zie afb. 2). Wageningen ligt in de uiterste zuidwesthoek van de Veluwe. Ten zuiden van de stad loopt de rivier de Rijn met daarachter de Betuwe. Ten westen van de stad ligt de Gelderse Vallei die grenst aan de provincie Utrecht, ten oosten ligt de Wageningse Berg.

1.4 Doel van het onderzoek

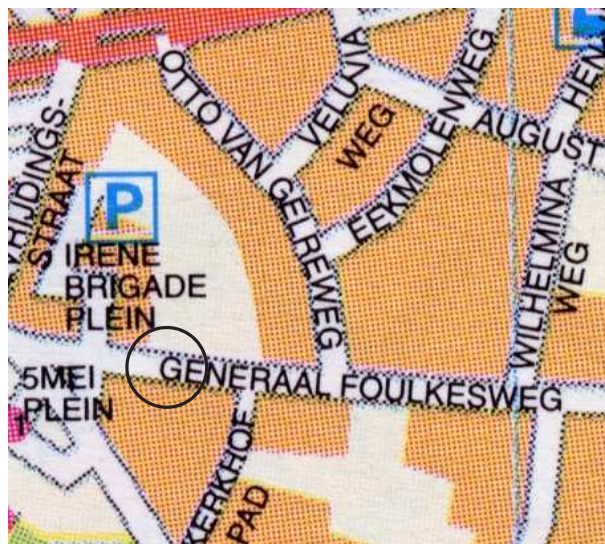
Het onderzoek had als doel het vaststellen van de aan- of afwezigheid van archeologische sporen en/of vondsten en het documenteren en verzamelen van eventuele bij de aanleg van de rioolsleuf aan te treffen archeologica.

1.5 Werkwijze

Door medewerkers van de aannemer, Gebr. Remmits Wegenbouw uit Wijchen, werd steeds laagsgewijs een stuk sleuf uitgegegraven, waarna er een rioolbuis werd geplaatst. Daarna werd het deel van de sleuf boven de buis dichtgegooid, waarna

Afbeelding 1 De ligging van het onderzoeksgebied.

Afbeelding 2 Uitsnede uit de Falk Compact Provinciale Stratenatlas Gelderland. De cirkel geeft de ligging van het onderzoeksgebied aan.

het graven voor de volgende rioolbuis begon. De archeologische begeleiding bestond uit het observeren van de graafwerkzaamheden om te kunnen vaststellen of er archeologische sporen en/of vondsten tevoorschijn kwamen. De archeologische begeleiding is uitgevoerd vanaf huisnummer 6 aan de zuidkant van de straat tot huisnummer 5 aan de noordkant.

2 Resultaten

2.1 Bureauonderzoek en geoarcheologische context

De huidige stad Wageningen is ontstaan op de westelijke uitloper van het Veluwe-massief, ter plaatse van de huidige Bergstraat en Hoogstraat. Hier vestigden zich vermoedelijk in de 12e eeuw mensen. In 1240 begon graaf Otto II van Gelre en Zutphen met de aanleg van versterkingen (wallen en dubbele grachten) rond de stad, die strategisch was gelegen in het grensgebied tussen Gelre en het Sticht (Utrecht). In 1263 ontving Wageningen stadsrechten. In 1288 werd de kerk aan de Markt voltooid. In het eerste kwart van de 16e eeuw liet hertog Karel van Egmond een fortificatie binnen de stadsgrachten bouwen. In het begin van de 17e eeuw werd de dubbele gracht vergraven tot één enkele brede stadsgracht en werd een zestal bolwerken aangelegd (bron: www.wageningen.interstad.nl en www.oudwageningen.nl).

De archeologische verwachting van het onderzoeksterrein is volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW 2e generatie) hoog. Diverse archeologische vondsten uit Wageningen en omgeving laten zien dat het gebied al in de prehistorie bewoond was (Rietveld et al. 1983). In Archis (Archeologisch informatiesysteem voor Nederland) zijn vijf vondstmeldingen uit de nabije omgeving van het onderzoeksterrein bekend. De datering van deze vondsten varieert van paleolithisch ¹ tot laatmiddeleeuws ² en duidt op een vrij continue bewoning van het gebied.

In 1974 is er al een vuilwaterriool aangelegd in de Generaal Foulkesweg, ten zuiden van het nieuwe riool. Hierbij zijn voorzover bekend geen archeologische vondsten gedaan.

2.2 Bodemopbouw

De bodemopbouw bestaat, van onder naar boven, uit grof geel zand met grind en stenen met daar bovenop een pakket bruin matig fijn zand van ca. 80–100 cm dik. Het groffe zand betreft een stuwwal (zie voor de bodemopbouw ook afb. 3, 4 en 5).

2.3 Vondsten

Tijdens de archeologische begeleiding zijn geen archeologische vondsten of sporen aangetroffen.

---

¹8800 v. Chr. en eerder

²1050–1500 n. Chr.

Afbeelding 3 Laten zakken van een nieuwe rioolbuis in de sleuf in de Generaal Foulkesweg. Foto: M. Essink.

Afbeelding 4 Plaatsen van een nieuwe rioolbuis in de Generaal Foulkesweg. Foto: M. Essink.

Afbeelding 5 Profiel bodemopbouw in de rioolsleuf in de Generaal Foulkesweg. Foto: M. Essink.

3 Conclusie en aanbeveling

Bij de archeologische begeleiding van graafwerkzaamheden ten behoeve van de aanleg van een nieuw schoonwaterriool in een deel van de Generaal Foulkesweg te Wageningen zijn geen archeologische resten aangetroffen. Er is alleen sprake van een natuurlijke bodemopbouw. Er hoeft derhalve in het betreffende deel van de Generaal Foulkesweg geen archeologisch vervolgonderzoek uitgevoerd te worden.

Literatuur

Rietveld, A.L., A.G. Steenbergen & A.C. Zeven (red.), 1983. *Gezicht op de geschiedenis van Wageningen. Uitgegeven ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de vereniging "Oud-Wageningen"*. Wageningen (Historische Reeks van de Vereniging "Oud-Wageningen" Nummer 2).